

עין משפט
גזר מצוה

מו:

שלושה שאכלו פרק שביעי ברכות

מסורת הש"ס

(א) ומי שמתה טף פירי
ע"פ. (ב) שם. (ג) והטריט של
כסלם וימשיכו בשלמא
ומתא' וירי נגורן פרך
מן. (ד) ומתפסא פיה היה.
(ה) גליל ממ. (ו) שם.
(ז) אשחא ליה רבי חיילא.
(ח) ומתא' לן. (ט) ומתא' לן
מן. (י) וימי כליה פתחא
במר פתחא קד: דמי. (יא)
(יב) וימי רבי' וימי מילא פי'
קמף פירי א' דליל פתחא.

גליון הש"ס

תוס' ר"ח הלכות וכו'. וכו'.
מבשר. י"ל מן טעם לך
(ד"ה):

מוסף תוספות

א בחוסי' ריש' כהב.
ואע"ג דארי' לקמן שרי
שם שני מלכותי וכו'
מדריה וכו' מ"ס אנו
מכירי אלא שמתו וכו'
מקום הלא אבינו מלמנו
וכו'. ב בחוסי' ריש' כהב.
הלא הרי הוסי' וכו'. וכו'.
וכי' לוקח כמפסא וכו'.
במפסא. ב בחוסי' ריש'
כהב. לדבר' להחריז
נפשיה למיחב כסודרי
ע"ה הש"י.

מוסף רש"י

והטוב והמטיב. אמר
דמטיב. למטה. שרי
המלך נכרת המון נכרו.
מטוב נכרתה לאפי' נכרו.
אחתן משום האיני נכרו.
ויכולה הולדת נכרתה ספול
ומתה (פסחים ע"ד).
הדגל' ידיו באחרונה.
כמס' אחרונה. ידיו מוזמן
לכרחה. לנכרת החון. וכו'.
ג. חיייה. ר' חיי' לר'.
דקא מרתה. משה רבי' וכו'.
מלכותה לו שם אחרונה
למלכה ימי' מדי' (שם). כו'.
ג. כן נולדו (שם).
(כו). נט על מלכותה
נודי' (שם). עיין בבבלי'
מוזמן קאמר לך. מלן
מן לך כהני' לנכר כהני'.
שטעטל ידיו ממלה הלא מנכר
(ד"ה ע"ה).

רב גיסים גאון

שאני' פירא דכמוס. אמר
הוי מבדין זה את
זה ברימיהוהוה ליה ומכיו
כל אחד מהן מה שחביו
אמר ופי' דמסכת תננה
וזה ה' ר' יוחנן בן חנניה
היה קאי ב' קיסר אחרי ליה
ההוא מינא עמא
דאדרינהו מאריה לאפיה
מיניהו אחרי ליה איתו ידו
נטויה עליו אמר ליה לרי'
יחוש בן חנניה מאי אחרי
לך עמא דאדרינהו מאריה
לאפיה מיניה ומאי אחיות
ליה ידו נטויה עליו אמר
ליה ליהוה מינא עמא
אחיות ליה עמא דאדרינהו
מאריה לאפיה מיניה ומאי
אחרי לך לא ידענא אמרי'
בבא רלא ידענא מאי חומו
ליה מחומו יחוב (בבב'
אחא יחוב) קמיה מלכא
וקטלהו.

והטוב והמטיב. וז"ל ואמאי פומתה נגורן והלא סמוכה
למכרתה היא יש לומר דמתנה בפני עממה (היא)
בשני' הרוני ביתרי' וז"ל אמאי אינה חוממת נגורן וי"ל משום
דקרה' היא רק שמקו לאחר ק" שם מלכותי ושלא גמולות ושלא

יש מהן שחותם בהן בברוך ואין בברוך והטוב והמטיב פותח בברוך ואין חותם
בברוך מכלל דברכה בפני עצמה היא ואמר
רב נחמן בר יצחק תדע דהטוב והמטיב לאן
דאורייתא שרי עוקרין אותה בבית האבל
כדתניא (מה הם אומרים בבית האבל ברוך
הטוב והמטיב ר"ע ואמר ברוך דין האמת
הטוב והמטיב אין דין אומר לא אלא אימא
אף הטוב והמטיב מר וזמרא איקלע לבי רב
אשי איתרע ביה מלחא פתח וברך "הטוב
והמטיב אל אמת דין אמת" שופט בצדק
לוקח במשפט ושליט בעולמו לעשות בו
כרצונו כי כל דרכיו משפט שהכל שלו ואנחנו
עמו ועבדיו ובכל אנחנו חייבים להודות לו
ולכרכו גודר פרוצות בישראל הוא יגדור את
הפרצה הזאת בישראל לחיים ילהיבן הוא
חוזר רב זביד משמיה דאבי' אמר חוזר לראש
ורבנן אמרי למקום שפסק והלכתא למקום
שפסק: א"ל ריש גלותא לרב ששת אע"ג
דרבנן קשישי אתון פרסאי בצדכי סעודה
כקאי מיניינו בזמן שהן שתי ממות גדול
מסב בראש ושני לו למעלה הימנו ובזמן
שהם שלש גדול מסב באמצע שני לו למעלה
הימנו שלישי לו למטה הימנו אמר ליה ובי
בעי אשתעווי בהדיה "מתרין תרצי ויתבי
ומשתעי בהדיה א"ל שאני פרסאי דמחוי ליה
במחוג כיום ראשונים מדויבן מתחילין אמר
ליה מן הגדול ישב גדול וישמור ידיו עד
שנוטלין בולן א"ל לאלחר מייחא תכא קמיה
מים אחרונים מהויבן מתחילין אמר ליה מן
הקטן וגדול יתיב וידיו מוזהמות עד שנוטלין
בולן א"ל לא מסלקי תכא מקמיה עד דנמטי
מיא לבניה אמר רב ששת אנא מתניתא
ידענא דתניא "כיצד סדר הסבה יבזמן שהן
שתי ממות גדול מסב בראש ושני לו למטה
הימנו בזמן שהן שלש ממות גדול מסב
בראש שני לו למעלה הימנו שלישי לו למטה
הימנו ימים הראשונים מתחילין מן הגדול
המים אחרונים בזמן שהם ה' מתחילין מן
הגדול ובזמן שהם מאה מתחילין מן הקטן
עד שמיגיעים אצל ה' וחורין ומתחילין מן
הגדול ולמקום שמים אחרונים חורין לשם
ברכה חוזרת מסייע ליה לרב דא"ר חייא בר
אשי אמר רב "כל הנוטל ידיו באחרונה
תחלה הוא מוזמן לברכה רב ורבי חייא הו
יתבי כסעודתא קמיה דרבי אמר ליה רבי
לרב קום משי ירך חויה דקא מרתת אמר
ליה" בר פרחי עיין בבבלי' מוזמן קאמר לך
ת"ר אין מכבדין לא כדרכים ולא כגשרים
ולא

לשנים וממתין לאחרים עד הן והיכן
חוזר לאחר סעודתו רבנן אמרי
למקום שפסק והלכתא למקום שפסק
ותימה דל"כ היי' הלכתא למקום
שפסק אחרי שאלו אחר ק' פשיטא
דחוזר אפילו הוון דהא הוון דאורייתא
ע"כ זרך לומר דקאי אהא דאמרין
למיל דהמנכר אומר נכרן שאלנו
משלו והמסקין עונים נכרן שאלנו
משלו ונכטנו מיט' להיכן הוא חוזר
המנכר לאחר שיענו המסקין חוזר
למקום שהמנכר חוזר ואומר נכרן
שאלנו משלו ונכטנו מיט' ורבנן
אמרי למקום שפסק שזמנ' נכרן
שאלנו משלו וכן הלכתא והר"מ
מאייביר"א פירש דקאי אשאלנו שאלנו
ולא אחד מהם לשון קוראיה לו
וזמננו עליו ולעיל נמי הכי פירשו
עד היכן מקום וימון שזרין להו לאומו
אחד דקרו ליה ועני עד נכרן ומכאן
ואילן ילך לדרכו ואינם נריכים
האחרים עד לניצורו והכא נתי
לאומו מן השוק להיכן הוא חוזר
למקום שפסק דהיינו למר מהוון
ואילן "ולמר מנכרן והשאל יחיא דלא
קשה מהוון שרי לא י'סבר כינמתי:
בר' וזמרא איקלע לבי רב אשי
איתרע ביה מ"חאה. וכזומיה

קיימא לן והכי מנכרין בא"י אמרי'
האל הטוב והמטיב אל אמת דין
אמת שופט שנת' ונכרן שפסק
ושליט כמעשי ואמננו עבדיו ועמו
ובכל אמננו מינין להודות לו ולכרטי
גודר פרוצות בישראל הוא יגדור פלה
זאת מעלית הימנו האכל שכתוב
למים ולשלוס הכחמן הוא ימלך
עליו לעולם ועד וגו' ופירש דה"ג
דאין לומר כמעט דקיימא לן נפי'
נמה נמה יולאש (דף נה:): דיש
מיתה נלא חטא יש יסורין נלא עון
ומיהו נכר און למקו: **בזמן** שהן
שתי ממות גדול מסב בראש שני
כ"ס מעלית הימנו. דהיינו כלפי ראו
שמסב על המטה דרך שמאל ולמטה
מקרי דרך מרגלותיו דהיינו מימית
וכזה מדקדק רב ששת דאס כן נתי
גדול למקו' כפשוטיה: כשמדבר עם
השני כיון שהשני למעלה הימנו ולקמן
כמתניתא גרס גדול מסב בראש השני
למטה הימנו חוה כלפי מרגלותיו

והוא מימיתו וזו לא מתרין ויסיב כי בעי לשפטי' נכדי שני:
אין מכבדין וכו'. וז"ל הא אמרין נכרת נפי' נמה כהמה (ד' נא):
לוי ורב הוונ' בר חייא הו קא אזלי באורחא קדמה חמריה
דרכ הוונ' למתא דלוי בעי רב הוונ' לאפוקי מדעמיה דלוי כו' אלמלא
מכבדים כדריס וי"ל כשילאו לדרך כחמד כמכדין כדריס אכל אס כל
אחד ילך לדרכו ופענו זה כזה ואיער להם דרך למקום אחד און מכבדים:
אין

מלפני הגדול עד שיגיעו המים לחמשה שאלנו: והאריס ומתחילין מן
הגדול. וטעולין שלחן מלפניו: למקום שמים אחרונים חוזרים.
כשמגיעים לחמשה אס נעל הגדול הוא מנכרן ואס לזה לאחר ליעול קודם
לו הוא מנכרן: טעול ידיו באחרונה פתח. איתו שטעל כמתלה החמשה
אחרונים קורא תחלה באחרונה: אין מכבדין. לומר היה אהה
קודם: לא כדריס. הולכי כדריס לומר לגדול הימנו לך לפני:
ולא

למטה הימנו חוה כלפי מרגלותיו
והוא מימיתו וזו לא מתרין ויסיב כי בעי לשפטי' נכדי שני:
אין מכבדין וכו'. וז"ל הא אמרין נכרת נפי' נמה כהמה (ד' נא):
לוי ורב הוונ' בר חייא הו קא אזלי באורחא קדמה חמריה
דרכ הוונ' למתא דלוי בעי רב הוונ' לאפוקי מדעמיה דלוי כו' אלמלא
מכבדים כדריס וי"ל כשילאו לדרך כחמד כמכדין כדריס אכל אס כל
אחד ילך לדרכו ופענו זה כזה ואיער להם דרך למקום אחד און מכבדים:
אין

למטה הימנו חוה כלפי מרגלותיו
והוא מימיתו וזו לא מתרין ויסיב כי בעי לשפטי' נכדי שני:
אין מכבדין וכו'. וז"ל הא אמרין נכרת נפי' נמה כהמה (ד' נא):
לוי ורב הוונ' בר חייא הו קא אזלי באורחא קדמה חמריה
דרכ הוונ' למתא דלוי בעי רב הוונ' לאפוקי מדעמיה דלוי כו' אלמלא
מכבדים כדריס וי"ל כשילאו לדרך כחמד כמכדין כדריס אכל אס כל
אחד ילך לדרכו ופענו זה כזה ואיער להם דרך למקום אחד און מכבדים:
אין